

Το παρόν και το μέλλον του χορού στην Κύπρο

ΤΗΣ ΑΡΙΑΝΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ*

Με την ευκαιρία της Ημερίδας «Το Παρόν και το Μέλλον του Χορού στην Κύπρο», που διοργανώθηκε την Κυριακή 19 Δεκεμβρίου 2010, θα θέλαμε ως οργανισμός Dance Gate Cyprus να καταθέσουμε μέσα από ένα άρθρο την εισήγησή μας ώστε να επικοινωνήσουμε τις σκέψεις και τη δράση μας από το 2007 μέχρι σήμερα, ευχόμενοι να συμβάλουμε στο γίνεσθαι μέσα από ένα ανοικτό διάλογο και ανοικτή επικοινωνία για τα καιρία θέματα ανάπτυξης του χορού.

Ο χορός (σύγχρονος) είναι ένας από τους πιο συναρπαστικούς και ζωντανούς τομείς των τεχνών στην Κύπρο. Είναι ένας τομέας που μεγαλώνει, συναρπάζει, παθιάζει και πρωτοτυπεί. Η Χορευτική Σκηνή στην Κύπρο κερδίζει συνεχώς έδαφος και αποκτά συνεχώς νέο κοινό, κατά το πλείστον νεαρούς θεατές.

Η ανάπτυξη στρατηγικής για το χορό από το κράτος επιβάλλεται πλέον ως ύψιστη προτεραιότητα θέμα, εάν σκεφτεί κάποιος ότι ο σύγχρονος χορός στον τόπο μας έχει τώρα μια ιστορία πάνω από 30 χρόνια και αφορά μεταξύ άλλων:

- την παραγωγή, έρευνα, παρουσιάσεις και καθιέρωση/πρωτόσημη θεσμών (δραστηριοτήτων που να είναι πλέον θεσμοί) και

- ένα όραμα για Τριτοβάθμια και άνω Εκπαίδευση και στήριξη υπαρκτών κλάδων στη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και ακόμα δημιουργία μιας κρατικής σχολής χορού, είτε μεταπτυχιακής σχολής χορού.

Η στόχευση των πολιτικών μας ως Dance Gate αφορά τρεις βασικούς άξονες:

ΑΞΟΝΕΣ ΧΟΡΟΥ ΣΑΝ ΤΕΧΝΗ

- 1) Σύγχρονος χορός σημαίνει σπίασιμο των στεγανών του χορού με άλλες τέχνες, ώστε ο χορευτής να είναι απλά και χορευτής συν τις άλλες ιδιότητες ενός καλλιτέχνη.
- 2) Σύγχρονος χορός σημαίνει ανάπτυξη κριτικής σκέψης και έρευνας και θεωρίας ώστε η τέχνη αυτή να απωλέσει την αθωότητα της στον χρόνο με επιστημονικό τρόπο.
- 3) Σύγχρονος χορός σημαίνει μια βαθμιαία απόβλυσση των διαφορετικών αντιλήψεων για το τι είναι ανάπτυξη χορού στο βαθμό που πρέπει μια καλλιτεχνική στόχευση περί χορού.

Πολιτικές υλοποιήσεις των πιο πάνω αξόνων:

► 1η πολιτική: DANCE GATE - no body festival (στόχος νέας καλλιτεχνικής δημιουργίας)

Αυτή η πολιτική αφορά τη δημιουργία και παραγωγή νέου έργου μέσα από ένα επίσημο Φεστιβάλ Χορού, Κίνησης και Παραστατικών Τεχνών, το γνωστό πλέον «no_body» που γίνεται με μεγάλη επιτυχία κάθε Νοέμβριο υπό την αιγίδα της πρώτης Κυρίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, με τη στήριξη της δημόσιας Λευκωσίας και του Δήμου Λευκωσίας και των Πολιτι-

τικών Υπηρεσιών. Το φεστιβάλ επαναπροσδιορίζει τις λέξεις χορός, χορευτής και χορογράφος, φέρνοντας μαζί καλλιτέχνες από διάφορες παραστατικές τέχνες με άξονα το σώμα και την κίνηση. Ήδη έγιναν τα δύο πρώτα φεστιβάλ το 2009 και 2010 με συμμετοχή 130 καλλιτεχνών/30 καλλιτεχνικών ομάδων.

► 2η πολιτική: Προώθηση πρωτοβουλίας δημιουργίας στέγης /κέντρου χορού στη Λευκωσία (στόχος οργάνωσης και ύπαρξης θεσμών)

Το Dance Gate από την ίδρυσή του κατέστη συνδεδεμένος εταίρος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κέντρων Χορού (European Dance House Network/ EDN) που αποτελείται από τα πιο μεγάλα Κέντρα Χορού στην Ευρώπη (www.edn.eu), ώστε να προωθήσει μέσα από αρθρογραφία, συγκεκριμένες προτάσεις και σκεπτικά ένα Κέντρο Χορού στην Κύπρο με έδρα τη Λευκωσία, που να συνάδει με τις προδιαγραφές του EDN στο τι εστί ένα Ευρωπαϊκό Κέντρο Χορού σήμερα. Προς αυτή την κατεύθυνση το Dance Gate αρθρογράφησε και έκανε προτάσεις προς το κράτος και το Δήμο Λευκωσίας από το 2007. Γι' αυτό είναι με ιδιαίτερη χαρά που στο φετινό φεστιβάλ no_body ακούσαμε τη δήμαρχο Λευκωσίας Ελένη Μαύρου να ανακοινώνει ότι ο Δήμος Λευκωσίας και η Πολιτεία, γενικά, θα προωθήσουν την πρωτοβουλία για τη δημιουργία στέγης χορού στη Λευκωσία. Θεωρούμε αυ-

τή τη δήλωση ως μια θετική εξέλιξη σχετικά με το θέμα και ως μια δημόσια αναγνώριση της πρωτοβουλίας που είχαμε θέσει εξαρχής για τη δημιουργία στέγης χορού στη Λευκωσία. Το Dance Gate Cyprus θα συνεχίσει την πολιτική του για ευόδωση της πρωτοβουλίας που αναλαμβάνουν οι Αρχές και σε συνεργασία με τον Δήμο Λευκωσίας, την Πολιτεία και τη χορευτική και καλλιτεχνική κοινότητα του τόπου, μέσα από διαφανείς και ισότιμες διαδικασίες όλων ενδιαφερομένων οργανωμένων συνόλων.

Στο μέλλον, παράλληλα με τη δημιουργία Κέντρου Χορού/Στέγης στη Λευκωσία, η δημιουργία ενός συντονιστικού φορέα/οργανισμού για το χορό, θα δώσει στο χορό την απαιτούμενη ταυτότητα ως αυτόνομη σκηνική τέχνη που να έχει τους δικούς της χώρους που κάποιος θα μπορεί να βλέπει χορό, αλλά και θα συμβάλει στην αναβάθμιση δομών για να πα-

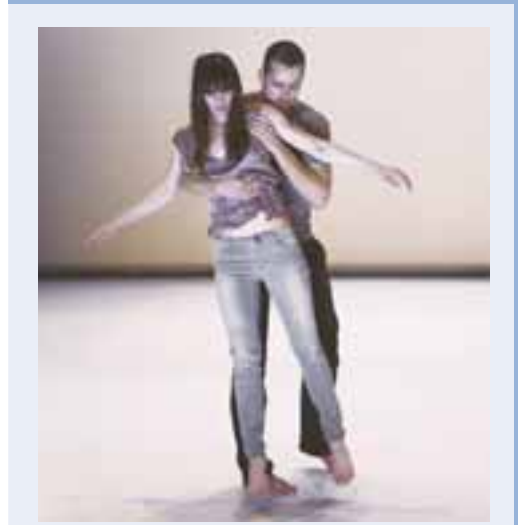
ρέχονται κονδύλια μέσα από στρατηγικές αναλογίες χρηματοδότησης του χορού, θεσμοθετώντας το χορό σε οργανισμό που να του δίνεται μέρος των προϋπολογισμών του αναπτυξιακού τομέα στις Τέχνες. Στις προτάσεις μας για τη δημιουργία ενός τέτοιου κέντρου χορού στη Λευκωσία έχουμε ήδη εισηγήσει τρόπους προς τις Αρχές για προγράμματα που να προωθούν, πέρα από την καλλιτεχνική ανάπτυξη, έρευνα και παραγωγή, την αυτοχρηματοδότηση (self funding) του

κηρίου μέσα από κοινοτικούς πόρους και πολιτιστικές δραστηριότητες.

► 3η πολιτική: ΗΜΕΡΙΔΕΣ -ΣΥΝΕΔΡΙΑ (στόχος ανάπτυξης έρευνας, θεωρίας και κριτικής)

Σκοπός εδώ οι παρουσιάσεις καλλιτεχνών και της δουλειάς τους με συντονιστή για επικοινωνία του σκεπτικού του έργου τους μέσα από ένα υπόβαθρο σκέψης και τοποθέτησής του στο σύγχρονο πεδίο τάσεων και προεγγύσεων του χορού ανά το παγκόσμιο σήμερα, όπως Δεκέμβριο 2007 οργανώθηκε αυτοσχεδιασμού Julyen Hamilton, Δεκέμβριο 2008 το ΣΟΛΙ με φιλοξενούμενο τον Angus Balbemie UK, Μάρτιο 2009 εργαστήρι «Από τον αυτοσχεδιασμό στη σύνθεση», ένα ερευνητικό πρόγραμμα στο οποίο συμμετείχαν χορευτές, χορογράφοι, σκηνοθέτες, μουσικοί, εικαστικοί και ηθοποιοί σε μια ερευνητική διαδικασία για την χρήση του αυτοσχεδιασμού στην σύνθεση της παράστασης, σε συνεργασία με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Leeds και τον Πύργο Ροδοσθένους, Νοέμβριο 2009 Εργαστήρι Κίνησης με τον Karl Paquemat (Le Groupe Ergot, France) σε συνδιοργάνωση με την ομάδα Dance Theatre United και την στήριξη του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Μάρτιο 2010 ημερίδα «Δυναμική και τάσεις στον Σύγχρονο Χορό», όπου καθηγητές και πανεπιστημιακοί από Κύπρο και Αγγλία μίλησαν για το τώρα παρουσιάζοντας εισηγήσεις.

* Η Αριάννα Οικονόμου είναι χορογράφος, σκηνοθέτις, χορευτήρια, διευθύντρια DANCE GATE Cyprus

Το Dance Gate είναι τώρα εταίρος του Ευρωπαϊκού επιχειρηματικού προγράμματος MODUL-DANCE 2010-2014 (www.modul-dance.eu)

Η συμμετοχή του Dance Gate αυτή τη στιγμή σε ένα τέτοιο ευρωπαϊκό πρόγραμμα αποτελεί ένα σημαντικό γεγονός-ορόσημο στις διεθνείς σχέσεις της Κύπρου με τη χορευτική σκηνή, όπου 20 χώρες συναποτελούν το πρόγραμμα για την υποστήριξη της δημιουργικότητας στο χορό: την έρευνα, τη φιλοξενία και κινητικότητα του καλλιτέχνη, την παραγωγή, παρουσίαση και προβολή του καλλιτεχνικού του έργου, προσφέροντας επίσης τις καλύτερες συνθήκες όπως μόνιτορινγκ/καθοδήγηση κατά τη διάρκεια της χορογραφικής διαδικασίας και έρευνας του καλλιτέχνη.

Διεθνές Συνέδριο στην Κύπρο: «Ο Χορός / το Σώμα στα Σταυροδρόμια Πολιτισμών»

Στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος Modul-Dance, το Dance Gate διοργανώνει στη Κύπρο το διεθνές συνέδριο «Ο Χορός / το Σώμα στα Σταυροδρόμια Πολιτισμών», σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, τα κέντρα χορού εταίρων Modul-Dance και το Πανεπιστήμιο Exeter, Intercultural Department (UK), στο οποίο Κύπριοι και ξένοι, καλλιτέχνες και ακαδημαϊκοί, καλούνται να κάνουν προτάσεις και εισηγήσεις για να συμμετάσχουν. Περισσότερες πληροφορίες παραθέτονται στην ιστοσελίδα του οργανισμού μας www.cyprusdance.org

Με αγάπη και κουράγιο

Ένας ύμνος προς την ελευθερία, τη δικαιοσύνη και την αγάπη, είναι το μυθιστόρημα του γνωστού πολιτικού αναλυτή και πρώην διπλωμάτη Χρήστου Ψιλογένη. Τίτλος του βιβλίου «Με αγάπη και κουράγιο». Η ιστορία, που εξελίσσεται στον Πύργο της ακριτικής Τηλλυρίας, καλύπτει την περίοδο από τον απελευθερωτικό μας αγώνα μέχρι το δημοψήφισμα του 2004. Με το πέρας του αγώνα, η Κύπρος αποκτά μια προβληματική ανεξαρτησία, που σκεδόν με την ανακρίβη της πλιττεύεται αδιάστατα από την Τουρκία και την τουρκοκυπριακή ανταρσία, υποσκάπτεται συνεχώς από τους Βρετανούς και αμφισβητείται από μια σημαντική μερίδα Ελληνοκυπρίων.

Κυκλοφόρησε το μυθιστόρημα του Χρήστου Ψιλογένη που εξελίσσεται στον Πύργο της ακριτικής Τηλλυρίας και καλύπτει την περίοδο από τον απελευθερωτικό μας αγώνα μέχρι το δημοψήφισμα του 2004

ap' όλα το θάρρος και το ανεξάντλητο κουράγιο της γιαγιάς Ελένης, μιας θρυλικής μορφής που, στις δύσκολες ώρες, βρίσκει πάντα τον τρόπο να εμψυχώνει τους πολεμιστές, να στηρίζει τους αδύνατους και να κρατά ζωντανό το όραμα της απελευθέρωσης και της επιστροφής.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε από τον αθηναϊκό εκδοτικό οίκο Κ.Μ. Ζαχαράκη και βρίσκεται ήδη στα βιβλιοπωλεία της Ελλάδας και της Κύπρου. Ο Χρήστος Ψιλογένης-Κουπάτος κυκλοφόρησε, από το 2004, μια συλλογή διηγημάτων-χρονογραφημάτων με τίτλο «Προσωρινή κατάσταση».

Βιογραφικό
Ο Χρήστος Ψιλογένης-Κουπάτος γεννήθηκε στην Πάφο το 1943 και αποφοίτησε από το Ελληνικό Γυμνάσιο της πόλης. Σπούδασε Πολιτικές-Οικονομικές Επιστήμες και Νομικό στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης και μετεκπαίδευστηκε στην Οικονομία, το Διεθνές Δίκαιο και τις Πολιτικές Επιστήμες, στα πανεπιστήμια του Παρισιού, του Λονδίνου και των Βρυξελλών, απ' όπου πήρε και το διδακτορικό του με θέμα «Το κυπριακό πρόβλημα και οι δυνατότερες επιλογές του στα πλαίσια του καταστατικού χάρτη του Ο.Η.Ε.».

Διπλωμάτης καριέρας, εργάστηκε σε διάφορες Διεθνήσεις της κεντρικής υπηρεσίας του κυπριακού Υπουργείου Εξωτερικών, όπως και σε διάφορες διπλωματικές αποστολές του εξωτερικού. Αφυπηρέτησε το 2003 με το βαθμό του πρέσβη. Από τους πρωτοπόρους της ευρωπαϊκής πολιτικής στην Κύπρο, πρωτοστάτησε επίσης σε θέματα διαφώτισης, αποδήμησης και πολιτιστικής διπλωματίας. Μαθητής γυμνασίου δημοσίευσε τα πρώτα του ποιήματα στον κυπριακό Τύπο και το 2004 τη συλλογή διηγημάτων και χρονογραφημάτων, με τίτλο «Προσωρινή κατάσταση» (Εκδόσεις Power Publishing). Αρθρογραφεί τακτικά στον κυπριακό Τύπο με αντικείμενο το Κυπριακό και άλλα θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Στο φως κατάλοιπα μεγάλου οικισμού

Εντοπίστηκαν στη θέση Βλου, πλησίον του χωριού Ανώγυρα

Τα κατάλοιπα ενός μεγάλου σε μέγεθος οικιστικού συνόλου (200 τ.μ.) που χρονολογείται στη Ρωμαϊκή Περίοδο εντοπίστηκαν στη θέση Βλου, 2,5 χιλιόμετρα βορειοανατολικά του χωριού Ανώγυρα της επαρχίας Λεμεσού, κατά τις ανασκαφές της Τμήματος Αρχαιοτήτων. Οι ανασκαφές διεξήχθησαν από το Ινστιτούτο για την Ιστορία του Υλικού Πολιτισμού στον θεό Απόλλωνα (4ος αιώνας π.Χ.-4ος αιώνας μ.Χ.). Οι προηγουμένως έρευνες που έγιναν στον χώρο αποκάλυψαν δύο βοηθητικά δωμάτια (1 και 2), έναν κεντρικό ιερό χώρο (3) και μια εσωτερική αυλή (4). Κατά τις φετινές έρευνες η αυλή έχει αποκαλυφθεί πλήρως (περίπου 65 τ.μ.) και φαίνεται ότι έχει δύο επίπεδα δαπέδου, με πλακόστρωτο κα-

τασκευασμένο από ραγισμένες ασβεστολιθικές πλάκες στο άνω επίπεδο ενώ το χαμηλότερο επίπεδο αποτελείται από φυσικό βράχο ο οποίος έχει εξομαλυνθεί με πηλό. Βρέθηκαν και μεγάλες ποσότητες σπασμένων κεραμίδων, ένδειξη ότι θα υπήρχαν στεγασμένοι χώροι περιμετρικά της αυλής. Τα δύο επίπεδα της αυλής συνδέονται με μικρή κλίμακα. Στα ανατολικά της κλίμακας βρέθηκε ασβεστολιθική σαρκοφάγος σε δεύτερη χρήση (μήκος 1,85 μ.), αφού φέρει λάξευμα που υποδηλώνει ότι η σαρκοφάγος χρησιμοποιείτο για να απομακρύνει τα όμβρια ύδατα από το πεζοδρόμιο. Σε μια γωνία πάνω από τη βάση της σαρκοφάγου υπάρχει μικρή οπή σφραγισμένη με λίθινο πώμα, το οποίο χρησίμευε για να ρυθμίζεται η ποσότητα του νερού. Σε κοντινή απόσταση αποκαλύφθηκε μια χαμηλή κυκλική κα-

τασκευή μαζί με ασβεστολιθική πλάκα με ακτινωτά ραγίσματα, πιθανόν αποτέλεσμα κάποιας σεισμικής δόνησης. Πιθανόν η κατασκευή αυτή να προοριζόταν για την επεξεργασία σιτηρών. Εκτός από τις μεγάλες ποσότητες κεραμικής που βρέθηκαν στην περιοχή της αυλής, βρέθηκε και κυκλική ασβεστολιθική μονάδα μέτρησης και ένα χάλκινο βελόνι.

Στα ανατολικά της αυλής (4) αποκαλύφθηκε ακόμη ένα βοηθητικό δωμάτιο (5) (28 τ.μ.) με ξεχωριστή είσοδο στα νοτιοανατολικά. Το δάπεδό του αποτελείται από τον φυσικό βράχο ο οποίος είναι επενδυμένος με ασβεστολιθικές πλάκες και στρώση πηλού. Στα δεξιά της εισόδου βρέθηκε φούρνος (0,79Χ0,72 μ.) και ένας μικρός λάκκος με στάχτες. Κατάλοιπα τροφών δεν έχουν βρεθεί εκτός από τέσσερα κομμάτια οστών που ανή-

κουν σε μικρού μεγέθους βοειδείς. Τα μεγαλύτερα ζώα προφανώς φυλάσσονταν σε ειδικό χώρο (πλάτους 2,15 μ.) στο βόρειο τμήμα του δωματίου. Κάποιοι από τους τοίχους του δωματίου προφανώς είχαν καταστραφεί από σεισμό αφού βρέθηκε μεγάλος σωρός από πεσμένες πέτρες. Από το σωρό αυτό προέρχονται τα εξής αντικείμενα: τμήμα επίπεδου κεραμιδιού, λαίμας αποθηκευτικού αγγείου με δύο λαβές, τμήμα τριπτήρα κατασκευασμένου από εισηχημένη πέτρα (σκουρού βιολεπού χρώματος), μεγάλο θραύσμα ασβεστολιθικής λεκάνης, ορθογώνια ασβεστολιθική πλάκα με οπή, δύο θραύσματα από γυάλινα αγγεία, ένα χάλκινο νόμισμα και ένα μολύβδινο κωνικό αδράκτι. Από άλλους χώρους της έρευνας βρέθηκαν τα εξής: ένα κωνικό γουδοχέρι από πρσινο διορίτη, τέσσερα μικρά ασβεστολιθικά μορτάρια που χρησιμοποιούνταν για την προετοιμασία υγρών ή λαδιού και ένα χάλκινο νόμισμα που βρέθηκε στο στρώμα πάνω από το δάπεδο.

Είναι συνολικής έκτασης περίπου 200 τ.μ. και χρονολογείται στη Ρωμαϊκή Περίοδο